

**R. P. Francisci Svarez Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Connimbricensi Academia
Sacrarum Litterarum primarii Professoris Opvs, De Virtute
Et Statu Religionis**

Qvo Quid Contineatur, Index proximus indicabit

De Obligationibus Religiosorum ex Regula, Prælatione & subiectione
regulari provenientibus, De varietate Religionum tam in genere, quàm in
specie, De Religione Societatis Iesv in particulari

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1626

IX. De medio peculiaris curæ iuuandi proximos in periculo mortis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93501](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93501)

maturore ætatis, ut dicitur in officio Prouincialis c. 12. Quibus etiam confessoribus commendatur, ut ab eis breuiter se expediant, neque extra confessionem colloquia misceant, nisi de re aut grauissima, aut multum necessaria, & quod seuerè potius quam blandè cum eis tractent in regulis 16. & 17. sacerdotum. Denique in ordinationibus toti Societati communibus c. 1. n. 9. mandat Prouinciali ut inquirat de foeminarum visitationibus: & latius in instructione pro confessoribus. Quæ omnia per se sunt rationi consentanea, & in antiquis decretis insinuata, quæ suprà tract. 8. agendo de monialibus adduximus. Fertur etiam sententiam hanc, seu consilium Augustini fuisse, Sermo breuis, asper, & rigidus, cum foeminis est habendus. Refert Carthusianus in Opusculo de curatorum vita, art. 65. in to. 1. quod tamen neque in vita, neque in scriptis ipsius Augustini inuenio, præter id quod de non admittendis intra domum, vel ad solitarium sermonem foeminis, refert Possidonius in vita eius c. 26. Denique etiam quoad locum circumspèctio magna iubetur, & obseruatur, quia ordinariè huiusmodi ministerium fieri debet in Ecclesia, & in aliqua parte eius clara & aperta, ubi ab aliis uideri possint, & ipsi inter se non se respiciant, quoad fieri possit. Quod etiam Minoribus præcepit Benedictus XII. in suis constitutionibus c. 25. & Ioannes de Capistr. in suis, c. 11. de quibus uideri etiam potest Conc. Mediolan. sub Borromæo p. 2. tit. de sacram. pen. & p. 3. tit. de Concionatoribus, & confessoribus Monialium. Si autem confessio foemine in priuata domo necessitatis causa faciendâ sit, vel quolibet alio titulo, cum ea sit alloquendum, debet confessorius vel sacerdos Societatis habere socium semper ita præsentem, ut possit esse testis omnium, quæ fiunt, licet non audiat, quæ dicunt ex regula 18. sacerdotum, quia uerò interdum locus id non permittit, additur ibi, *Quantum loci dispositio patiatur*, quod si non pateretur, curet omnino sacerdos, ne ostium sit clausum, nec locus obscurus.

CAPVT IX.

Virum peculiarem curam adhibere debeat Societas in adiuuandis proximis in periculo mortis.

I. Cum ministeria, quæ hæcenus tractauimus, generatim omnibus proximis exhiberi debeant, eisque maximè, qui magis indigent, constat illa omnia exercenda cum morientibus esse quantum in nobis fuerit, quia ille est articulus maximæ necessitatis propter multa impedimenta, & pericula, quæ tunc occurrunt, quæ optimè recensent Innocentius III. lib. 2. de contemptu mundi cap. 42. Bernard. lib. de interiori domo cap. 43. & in meditationibus c. 2. & Hugo de S. Victore lib. 2. de anima cap. 2. & nomine Augustini serm. 48. ad fratres in Eremito. Summa omnium est, quia tunc corpus maximè impedit animam, quia illi capitur tota intentio mentis, ubi est vis doloris; & quia tunc demon uolentius tentat, & calcaneo insidiatur, quia tunc exitum uitæ, & consequenter finem uitæ, instare conspiciat, ut in simili dixit Conc. Trid. sess. 14. in doctrina de Extrema unctione in procemio c. 2. inde colligens magnam utilitatem sacramenti Extremæ unctionis. Ob similem ergo causam præter eam sollicitudinem generalem quam de salute omnium proximorum Societas assumpsit, specialiter ei commendatur ægrotantium, seu morientium auxilium, non tam corporale, quàm spirituale, licet in corporali etiam prætermittere nõ debeat conuenientia charitatis officii, iuxta regulam datam 7. p. Const. c. 4. §. 9. & iuxta ea, quæ in principio huius materie li. 1. c. 6. n. 2. diximus de operibus

miseriordiæ corporalis, quod uerò attinet ad spirituale, in 4. p. Const. c. 8. §. 7. sic dicitur, ut in superius dictis proximis ad bene uiuendum inuuantur, ita curandum est, ut ea, quæ ad bene moriendum illis conferunt, percipiantur, quique modus in eo tempore, in quo tantum est momenti ad finem ultimum æternæ salutis consequendum, vel ab eo excidendum, teneri debeat, intelligatur. Et in regula 40. Præpositi, procurer (dicitur) diligenter ne desint, qui extra domum, ægrotorum confessiones audire, & morientibus opem ferre possint. Est ergo hoc unum ex ministeriis maximè propriis Societatis, ad quod ex proprio instituto peculiariter tenetur, ea nimirum obligatione, quæ ad cætera opera sui instituti obligatur.

Quod autem hoc opus sit consentaneum religioso statui, sufficienter probatur, quia est maximè consentaneum charitati, & nihil aliud continet repugnans prædicto statui, si in eo debitus modus seruatur. Et confirmatur, nam sacra Concilia maximè commendant parochis hoc ministerium, ut uidere licet in Concilio Nannetensi cap. 4. quod hoc loco ad litteram inferam, quia egregiè describit modum in hoc munere seruandum. Cum Sacerdos (inquit) audierit aliquem infirmari in sua plebe, quam citius ad eum pergat, & ingressus cubiculum aquam benedictam super eum, & per omne cubiculum aspergat cum antiphona: Asperges me Domine, & oratione, & c. Et infra, post hæc omnes iubeat extra cubiculum secedere, & appropinquans lecto, quo infirmus decumbit, eum leniter, blandèque alloquatur, ut omnem spem suam in Deo ponat, flagellum Dei patienter toleret, ut hoc ad purgationem, & castigationem suam prouenire credat, ut peccata sua confiteatur, ut emendationem promittat si Dominus uitam concesserit, penitentiam pro peccatis commissis spondeat, ut substantiam suam, dum adhuc sensus & ratio vigent disponat, ut peccata sua elemosinis redimat, ut his, qui in se peccauerunt, indulgeat, ut rectam fidem & credulitatem teneat, ut de Dei misericordia nunquam desperet, cum his, & huiusmodi alloquutionibus fuerit mens infirmi releuata, data benedictione recedat. Sacerdos, non post multum reuersurus, desque locum, ut ægrotus de peccatis suis possit cogitare. Concilium etiam Colonienſe celebratum anno 536. part. 7. cap. 50. monet parochos, ut post Extremam unctionem curam habeant præparandi infirmum ad mortem. Idem Synodus Augustienſis ca. 20. Imò olim Episcopi, dum eis vacabat, hoc munus per se exercebant, præsertim si ab infirmis vocarentur. Quod de Augustino refert Possidonius cap. 27. In visitationibus (inquit) modum tenebat ab Apostolo definitum, ut non nisi papillos, & uiduas in tribulationibus constitutas uisitare, & si fortasse ab ægrotantibus hoc peteretur, ut pro eis in presenti Deum rogaret, eisque manus imponeret, sine moræ pergebat. Merito ergo Societas hoc ipsum proficetur, ut parata sit ad iuuandos omnes infirmos, à quibus fuerit requisita, siue sint pauperes, siue diuites, siue hoc siue illo morbo laborent, & quacunque hora diei, vel noctis uocetur. Neque propter obligationem parochorum (quod lib. 6. c. 4. n. 13. & alias sæpe respondimus) superuacanea uideri debet hæc Societatis cura, tum quia vel sæpe non potest unus parochus pluribus infirmis satisfacere, vel interdum non est in eo munere adeò facilis, & sollicitus, sæpe etiam non est satis idoneus, vel certè ægrotus sæpe aliorum ministrorum opera magis iuuatur, ac recreatur, & ideo non tantum nostri, sed etiam multi alij religiosi magna charitate hoc ministeriū exercent, quamuis fortasse ex vi sui instituti, non ita obligentur sicut religiosi Societatis.

Repellitur duplex calumnia, qua Societas, propter dictum ministerium à male affectis pungitur.

Nullum uerò opus est tantæ charitatis, quod non possit, vel per calumniam, vel propter aliquorum

II.
Ministeriū hoc religioso statui consentaneum.

Uide Polan. 6. in li. bello de hac re.

III.

Primum quod
noster obli-
gitur.

Infringitur
obediētia.

rum negligentiam reprehendi. In duobus ergo solet argui Societas circa hoc ministerium. Vnum pertinet ad sollicitudinem circa eos, qui ex aegritudine moriuntur; aliud circa eos, qui in poenam delictorum, violentam mortem patiuntur. In priori ministerio reprehenditur avaritia, quia Sacerdotes Societatis ideo cupiunt morientibus assidere, ut bonorum illorum possint esse participes eos inducendo, ut de illis per testamentum, vel alium modum in suam utilitatem disponant. Sed hoc valde alienum est ab spiritu, & intentione Societatis, quidquid sit de privatis erroribus, seu defectibus si qui foras, vel ex humano aliquo affectu, vel ex zelo, non secundum scientiam committerentur, de quibus nec nobis constat, neque si sint, religioni nocere possunt, quae intentionem huiusmodi detestatur, & ideo omnes etiam actiones prohibet, quae aliquam illius speciem præbere possunt. Hinc in ultima suarum regularum monentur Sacerdotes, ut cum vocantur ad adiuvandos eos qui morti vicini sunt, tamdiu illis adsint, quamdiu sola necessitas postulaverit, & additur, *Ceterum etsi cum opus est aegrotos ad condenda testamenta hortari conveniat, iis tamen confidendum non assilant.* Admonere enim illos, ad officium confessoris spectat, quia est de re vel necessaria, vel valde utili ad bonum animae aegrotantis. Et ideo in verbis supra citatis ex Concilio Nahnetensi hoc consilium inter alia ponitur: assidere autem testamento, nec pertinet ad munus confessoris, neque per se loquendo est ministerium spirituale, quod religionis expediat, & quamvis in aliquo casu possit esse opus pietatis ad iuvandum infirmum propter speciales circumstantias, quae occurrere possunt, vel ex debilitate, & impotentia intrinseca ipsius infirmi, vel ex aliqua morali vi extrinseca; nihilominus regulariter id non expedit, propter vitandas cognatorum querelas, & tollendam omnem occasionem supra dictae suspicionis; quod si necessitas coegerit, nec sine superioris dispensatione, nec sine magna circumspectione faciendum est, ita ut omnis probabilis suspicio vitetur, & tunc temeraria iudicia contemnenda sunt, quae enim illa effugere potest?

IV.
Noster consilium mori-
būdo quoad
dispositiones
liberas ultra
dare non per-
mittitur.

Quod quan-
do consilium
petitur.

Et eadem ratione, quamvis ubi opus fuerit, admonendus sit infirmus, ut pro ratione periculi, de rebus suis disponat; non tamen ei est offerendum consilium circa dispositionis modum, nisi in his tantis, quae ad salutem eius fuerint necessaria, ut de restituendo alieno, de solvendis debitis, de necessariis haereditibus instituendis, ita ut quantum in ipso fuerit omnis occasio iurgiorum, & litium tollatur; ad particularia autem descendere non expedit, quia eadem habet incommoda. Quanquam si infirmus consilium petat circa ea de quibus libere potest dis- ponere, ad officium confessoris spectat id consulere quod maius Dei obsequium esse, & ad maiorem utilitatem animae testantis expedire iudicaverit. Ut autem nostri debito modo hoc faciant servare de- bent quod 6. p. Constit. c. 2. §. 6. dicitur, *quamvis ad bona, & sancta opera, & maxime perpetuo duratura incitare laudabile sit, ob maiorem tamen edificationem nullus de Societate debet, nec potest quinquam ad elemosinas perpetuas domibus, vel Ecclesiis eiusdem Societatis relinquendas incitare.* Quae constitutio amplius videtur coarctari in 2. Congreg. generali canone 22. ubi sic dicitur: *Ad maiorem edificationem, & paupertatis nostrae sinceritatem, & puritatem, placuit precipere nostris omnibus, ut nulli exterio suadeant, ut nobis potius quam aliis pauperibus dent elemosinam, sed contenti sinus ubi petimus elemosinas quotidianas illas simpliciter, & plane amore Dei petere.*

V.
Expensatur
aliam ca-
nonem 22.

Vbi pōderandum est verbum precipere, quod val- derarum est in constitutionibus & regulis Societa- tis, & ideo videri potest positum esse ad rigorosam

obligationem inducendam, quam solet illud ver- bum præ se ferre in aliis legibus, ut cum Caetano 2. 2. q. 186. a. 9. dub. 4. circa finem, Navarro in sum- ma c. 23. n. 52. & aliis ex Clementina *Exiit de parali.* §. cum autem. de verborum significatione, lib. 3. de- legib. cap. 15. à num. 8. attulimus. Nihilominus tamen non plus obligat decretum illud, quam alia regu- la, quia iam est in Societate declaratum proprium signum obligationis in conscientia solum esse, cum additur, *In virtute obedientiae, vel in Nomine Domini Iesu Christi.* 6. p. const. cap. 5. ibi autem nullum ex his signis adiungitur. Nec etiam additur poena excom- municationis, quae ex se etiam includit rigorosam obligationem, quaeque interdum additur in con- stitutionibus 8. p. cap. 6. §. 2. Solum ergo positum est illud verbum ad exaggerandam necessitatem, & gravitatem illius decreti. In quo est etiam obser- vandum non loqui solum de elemosinis quae à mor- ientibus peti possunt, sed à quibuscunque, & ideo non prohiberi petitionem simplicem, sed compa- rativam præ aliis, nam hoc invidiosum est, & offensi- vum, specialiter verò hoc magis explicatur ad rem, de qua agimus, sequentibus verbis, *Ad donantes ve- rò quasvisque, siue legata, simpliciter etiam, & plane possumus nostras necessitates explicare, deservimus tamen- us devotioni relinquamus à quo elemosinam postulamus, ecc.*

Quo loco est advertendum etiam iure communi male audire in religiosis hanc petitionem, cum ex- pressa coparatione, ut legata potius sibi relinquatur, quam aliis, quia licet hoc non sit per se malum, imò nec sit contra iustitiam moderatis precibus pro- curare voluntatem infirmi inducere, aut mutare, ut mihi potius quam alteri donec, quia nullum erat alteri ius acquisitum, ut cum Antonino, Saliceto, & aliis resoluti Navarrus in summa c. 26. n. 3. & sum- tur ex c. 13. n. 72. Nihilominus in religiosis, talis in- ductio, etiam si non sit iniusta, reprehensibilis est. Quia & speciem quandam habet avaritiae, & chari- tatem potest minuere, vel certe depravare inten- tionem in spiritualibus obsequiis circa proximis, quamquam in rigore, & absolute ac per se loquendo id facere non semper peccatum sit, quia nec est per se intrinsece malum, neque invenitur aliquo iure absolute prohibitum. Solum enim in Clementina 1. de privilegiis districtè prohibetur religiosis, ne cū confessionibus testamentorum intererunt, à resti- tutionibus, debitis aut legatis matricibus Ecclesiis faciendis retrahant testatores: nec legata vel debita aut male ablata incerta, sibi, aut aliis singularibus sui ordinis fratribus vel conventibus fieri, aut ero- gari procurent.

Quae prohibitio univversalis non est, sed in duobus tantum casibus, & ideo potius inde sumitur argu- mentum extra illos id non esse prohibitum Ecce- siastico præcepto. Prior autem ex illis casibus est, ne religioi retrahant testatores à restitutionibus, de- bitis, aut legatis matricibus Ecclesiis faciendis. In quo adverti potest, non solum hæc prohiberi si fiat in proprium commodum, vel suae religionis, sed absolute, & simpliciter, & consequenter quocun- que respectu fiant, contra illud præceptum agitur. Et prior quidem pars de restitutionibus clara est, & ex natura rei necessaria. In posteriori autem duo adverti possunt, unum est non posse dici religiosum retrahere testatorem à legato faciendo, nisi prius novierit eius voluntatem, & illam mutare con- tur. In quo expendo differentiam inter restitutio- nem, & legatum; nam ut quis dicatur retrahere à restituendo, satis est, quod sciens debitum resti- tuendi nihilominus inducat, vel ad non restituendu- dum, vel ad donationem faciendam repugnantem restitutioni: quia debitum restituendi includit vo- luntatem debitam, vel praesumptam, quae

fatis est, nisi fortasse constaret de voluntate non restituendi, sed legandi alias; nam tunc inducere ad mutandum legatum reuera non esset inducere ad non restituendum; sicut qui inducit ad minus malum eum qui decreuit malum agere, non inducit illum ad malum; sic ergo ut quis dicatur retrahere à restituendo, necesse quidem est, ut alter non sit iam in deliberato proposito non restituendi: sufficit tamen ad prædictam obligationem, ut de neutra voluntate constet, sed tantum de debito. In legato autem liberali non dicitur quis proprie retrahi ab illo faciendo, nisi qui est in proposito illud faciendi, & ita religiosus non peccat contra hoc præceptum, quando ignorans egrotum habere tale propositum ab illo petit, ut suo conuentui, v. g. legatum relinquat, quod notauit Syluester Religio 6. quæst. 15. §. 4. Secundo aduerto in illa secunda parte, prohibitionem tantum fieri respectu Ecclesiæ matricis, ut ibi expresse dicitur, per quam vocem cathedralis Ecclesiæ intelligitur, iuxta cap. venerabili, de verb. signif. Et ideo non est extendendum illud præceptum ad omnes religiosos, qui retrahunt testatores à quibuscunque legatis faciendis aliis locis, vel personis, sed sola ratione naturali, vel secundum vniuersi cuiusque regulam de illa actione iudicandum est.

VIII. Alter casus illius legis est, ne legata, vel debita, aut male ablata incerta sibi, aut aliis singularibus sui ordinis fratribus, vel conuentibus in aliorum præiudicium fieri, seu derogari procurent. In quo duo etiam aduerto possunt. Primum est, quando hoc dicitur fieri in præiudicium alterius. Nam Cardinalis ibi questione 5. sentit non solum fieri in præiudicium quando fit in iniuriam, contra id, quod ex iustitia debebatur; sed etiam quando retrahit testatorem à proposito, quod habebat legandi alteri, etiam si legatum non esset alias debitum. Et est probabilis expositio, quamuis nimis rigorosa, nisi intercedat vis, aut deceptio, vel preces adeo importunæ, ut coactioni æquiparentur: quia tunc reuera fit iniuria tertio; tamē si nulla intercedit iniuria, non videtur in rigore fieri persuasio in alterius præiudicium. Aliud notandum est; illud præceptum solum ferri contra persuasionem, quæ fit in utilitatem propriam, vel propriæ religionis, aut personarum eius. Vnde si fiat suasio in commodum alterius extranei, etiam si aliàs peccaminosa sit, non erit contra illud speciale præceptum, quod specialiter latum est ad reprimendum peculiarem affectum, quem religiosi ad se, vel ad suos habere possunt.

IX. Nullum ergo inuenitur commune ius, quod tam generalem contineat prohibitionem faciendi huiusmodi persuasionem, vel inductionem, per comparationem ad alios, sicut fit in propriis regulis Societatis: in quibus primò prohibetur fieri non solum retractio à voluntate legandi aliis, verum etiā petitio cum tali comparatione: quod intelligo tam de formali, & expressa, quam de implicita & per circumloquia, quia moraliter æquivalent. Secundo simplex petitio permittitur, cum tanta verò moderatione, ut sola necessitas explicanda dicatur. Vnde si sit fortasse collegium, nullam habens veram necessitatem, ibi, iuxta regulam, nulla debet fieri postulatio. Tertio etiam tunc non permittitur aliquid determinatè postulare, sed necessitate propoſita, voluntati testatoris definitionem relinquere, solumque ei consulere, ut oret & petat diuinam inspirationem, ut id statuat, quod Deo gratius fuerit. Quæ omnia constant esse valde aliena ab effectu auaritiæ, potiusque esse consentanea spiritui paupertatis, ut in simili dixit Clemens V. in Clemēt. Excit. vers. Nos autem de verb. signific.

X. Secunda obiectio pertinet ad auxilium eorum, qui propter delicta damnantur ad mortem: reprehenduntur enim nostri, eo quod sint nimium solliciti Franc. Suar. de statu relig. Tom. IV.

circa vitam corporalem eorum, importunis precibus, vel aliis mediis procurando huiusmodi poenā impedire. Verum tamen hæc reprehensio (si hoc nomine digna est) non est peculiaris Societatis, sed religiosorum omnium, non solum præsentium temporum, sed etiam præteritorum. Refert etiam Cassianus collat. 14. c. 4. quorundam monachorum institutum fuisse pro miseris & oppressis intercedere. Et de B. Antonio, quamuis genus vitæ solitarium maximè coleret, (inquit Sozomenus lib. 1. Histor. c. 13.) Porro autem in defensionibus eorum, qui erant iniuriæ affecti, nemo plus opere, studiove posuit, adeo ut eorum causa sepe ad vrbes se contulerit. Clarius exemplum est quod de Ambrosio refert lib. 7. c. 23. scilicet Ambrosium ad Gratianum Imperatorem accessisse, ut quendam Illustrem virum ad mortem damnatum liberaret. Et non antea causam omisisset quam veniam à Gratiano impetrasset. De Augustino refert Possidonius in vita sua cap. 20. solum fuisse pro reis intercedere. Tam honeste (inquit) ac temperatè, ut onerosus, ac molestus non videretur, verum etiam mirabilis extitisset. Cuius egregium testimonium extat inter epistolas Augustini in 51. quæ est Macedonij Iudicis ad ipsum Augustinum: cum enim pro quibusdam reis Augustinus apud Macedonium interpellasset; ille respondit, Miro modo afficior sapientia tua, & in his quæ interueniunt pro reis mittere non ex auaritia: nam & illa tantum habent acuminis scientia, & sanctitatis, ut nihil supra sit, & hæc tantum verecundia, ut nisi faciam quod mandas, culpam penes me remanere, non in negotio esse diuidicem: non enim instas (quod plerique homines istius loci faciunt) ut quodcumque sollicitus petieris, extorqueas, sed quod tibi à iudice tot curis obstricto petibile visum fuerit, admones, & rogas, subseruiente verecundia, quæ maxima difficultum inter bonos efficacior est. Proinde statim commendatis effectum desiderij tribui: nam sperandi viam ante patefeceram. Et in epist. 53. idem Macedonius ad Augustinum scribens ait, se fecisse quod in altera epistola Augustinus ab eo postulauerat, questionemque mouet, an ad officium sacerdotis pertineat interuenire pro reis quod Augustinus ad illum scripserat. Augustinus autem in epistola 54. late responderet, declarans quomodo humanitatis officium sit, ita esse criminis persecutorem, ut procuraret quis quoad iuste fieri possit esse hominis liberatorem. Quod late prosequitur, adducens Christi exemplum, qui magna sapientia & benignitate adulteram à poena mortis liberauit, & S. Iosephum qui in suspitione, quam de virgine habuit, eam ab omni poena, & infamia liberare studuit. Quibus addere possumus Paulum qui apud Philemonem pro Onesimo intercessit. Et multa alia ex eodem Augustino, & Greg. refert Gratianus 23. q. 5.

Hoc ergo officium de se sanctum, & religiosum est: licet prudentia & moderatio iustitiæ seruanda sint, quæ hoc loco prosequi non est necesse: quia reverendi quod ad prudentiam attinet, sufficienter exemplo proreui, quo Augustini verbis Macedonij commendato inlinuatur. Quod verò spectat ad iustitiam, habet proprium locum in illa materia, & tractando de lege poenali à nobis tactum est. Summaque omnium est, ut nihil postuletur in præiudicium Reipub. vel teritiæ personæ, nec quod ab ipso iudice licitè præstari non possit. Inter ea verò, quæ ab eo fieri possunt, & sine detrimento tertij, vel boni communis, id quod benignius fuerit, pro miseris hominibus procurare, charitatis officium est; neque aliud à nostris sacerdotibus, vel confessoribus fieri, iure potest ab aliquo affirmari: multo que certius ex instituto Societatis nihil aliud postulari. Nā de hoc genere intercessionis nihil peculiare in eo traditū inuenio, sed illud solum quod 7. p. constit. c. 4. §. 9. inter alia pietatis opera generaliter dicitur. In custodiis publicis de rebus, quæ ad eius fieri poterit per se subleuando, & ut alij subleuent curando. Et in Bulla: Iulij III. inter alia dicitur,

LII

Et

refertur exemplum.

XI. Officium in-
moderans-
ne præstan-
dum.

Et eorum, qui in carceribus inveniuntur, piam subventionem, & ministerium, ac reliqua charitatis opera, prout ad Dei gloriam, & commune bonum expedire visum erit. Constat igitur, ex vi instituti prædictas circumstantias in hoc munere seruandas. Illud autem propriè solū habet locum ante rei condemnationem ultimam ac definitiuam: nam si huiusmodi non sit, poterit locum habere intercessio, ut appellatio concedatur, in qua

eadem æquitas, & prudentia seruanda est: re vero seu causa iam definita, cessat intercessio, & solum agitur de spiritali salute, & conuenienti præparatione ad mortem ipsius rei: obiter autem procurare ut in ipsomet supplicio, & vique ad mortem benignè & humanè tractetur, charitatis etiam officium est.

Quando locum habeat vel non habeat: dictum officium.

INDEX CAPITVM LIBRI DECIMI.

De regimine Societatis tam in genere, quam in particulari, & consequenter de ipsius Prælatis.

Cap. I.	A N Societas per modum monarchiæ gubernetur conuenienter.
II.	An expediat in Societate Generalem perpetuum institui.
III.	An conuenienti modo reliqui Prælati Societatis instituantur.
IV.	De suprema potestate iurisdictionis in Societate JESV.
V.	De potestate iurisdictionis, infra supremam.
VI.	An Societatis Prælatus ad particulare subditorum regimen merito ab eis exigant rationem conscientie.
VII.	Regimen Societatis per ipsius regulam denuntiandi aliorum defectus, ut à quibusdam impugnetur, & ut à nobis defendenda sit.
VIII.	Præmittitur generalis doctrina denuntiationis, ut ostendatur quomodo in Societate locum habeat.
IX.	De modo vtendi in Societate denuntiatione Evangelica, seu charitativa habetenus explicata.
X.	Satisfit objectionibus in capite 7. positis.
XI.	De triplici modo procedendi in externo iudicio contra defectus subditorum, ac primum de visitatione, seu generali inquisitione.
XII.	De modo procedendi per viam specialis inquisitionis, aut etiam accusationis.
XIII.	Applicatio doctrinæ præcedentium capitulum ad vsum Societatis.
XIV.	An regula Societatis apta sit, & sufficiens ad eius conuenientem gubernationem, & religiosam directionem.